

Kaikille erilaisille pipopäille

Rita Dahl

Halusimme monitaiteisessa kehitysteossamme edistää yhdenvertaisuutta moninaisille oppijoille. Ne ovat tärkeitä periaatteita uudessa opintosuunnitelmassa.

Tämän kehitystyö on toteutettu OPH:n rahoittamassa, Kansalaisopistojen liiton ja Haaga-Helia Ammatillisen opettajakorkeakoulun yhteistyössä toteuttamassa koulutuksessa Taideopettajat vapaan sivistystyön pedagogeina. Koulutuskokonaisuuden keskeisiä tavoitteita ovat taiteen perusopetuksen uuden opetussuunnitelman jalkauttaminen käytännön opetustyön tueksi sekä taideopettajien keskinäisen vertaistoiminnan tukeminen ja vahvistaminen.

Ryhmämme edustaa eri taiteenaloja, Rita Dahl edustaa sanataiteita ja journalismia, Päivi Hyle teatteria ja Heini Harjaluoma erityisesti tanssia. Olemme kaikki taustaltamme vapaan sivistystyön vapaita tuntiopettajia. Ryhmämme nimeksi tuli Sulavoittajat, koska halusimme sulavoittaa opetussuunnitelman abstrakteja periaatteita osaksi omaan opetustamme.

Kehitystyömme konkreettiseksi toiminnaksi valikoitui luonnostaan monitaiteisuutta moninaiselle oppijaryhmälle edistävä puolipäiväinen työpaja. Päivin kehitysvammaisista koostuva Ravistus-ryhmä ja ns. normaalit teatterinharrastajat suunnittelivat ja näyttelivät pienen kohtauksen. Kohtaus sisälsi jonkin syrjimyksen kokemuksen, jonka pajalaiset halusivat sanallistaa kirjallisuuden, teatterin ja liikkeen keinoin.

Opetussuunnitelma määrittää reunaehdot

Opetussuunnitelma määrittää opetuksen toteuttamisen reunaehdoja. Esimerkiksi taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman laatii Opetushallitus ja jokainen koulutuksen järjestäjä laatii edelleen oman opetussuunnitelmansa Opetushallituksen päättämien yleisten suuntaviivojen perusteella.

Uusi opetussuunnitelma toteaa, että taiteen perusopetus rakentuu ihmisoikeuksien, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja kulttuurien moninaisuuden kunnioitukselle. Se kunnioittaa yksilöllisyyttä ja perustuu käsitykseen yksilön aktiivisesta toimijuudesta; yksilö itse asettaa itselleen tavoitteita. Taiteen perusopetuksessa opetus on yksilöllistä ja yhteisöllistä taitojen omaksumista, joka vahvistaa yksilön käsitystä omista taidoistaan.

Eettisyyden rinnalle hyvän opettajan roolimallin ominaisuudeksi voitaisiin nostaa ns. normikriittisyys, joka tarkoittaa sukupuolen, seksuaalisuuden, etnisyyden, mielenterveyden, uskonnon kaltaisista normeista irtisanoutumista ja jokaisen yksilöllisyyden arvostamista. Hienosti ilmaisten: taideopettaja on inklusiivinen ja huomioi opetuksessaan kaikenlaiset ihmiset, erilaisia vähemmistöjä myöden.

Sulavoittajien monitaiteinen teko moninaiselle kohderyhmälle

Sulavoittajien taidepedagoginen kehitysteko keskittyi siis yhdenvertaisuuden edistämiseen monitaiteen keinoin. Päivi piti koulutuspäivän 19.2. Haminan kansalaisopiston Ravistus-ryhmille, parille entiselle ja nykyiselle teatterinharrastajalle. Ryhmässä oli osallistujia näkyvistä vähemmistöryhmistä. Näin hän kommentoi itse päivän antia.

”Esityksistä tuli tosi lyhyitä. Kiusaaminen ja toisen arvostelu nousivat teemoiksi. En puuttunut ryhmien suunnitteluun enkä harjoitteluun muuta kuin valvoen, että pääsivät alkuun. Myös harjoitteet ryhmät toteuttivat pääasiallisesti keskenään. Minä kuvasin ja valvoin tilanteita. Opiskelijat viihtyivät hyvin. Heistä oli mukava tavata toisia teatterintekijöitä ja kuulla heidän kokemuksiaan. Tunnelma minikurssilla oli rento ja vapautunut. Siitä jotkut palautteessa mainitsivatkin. Kehitysvammaisten kanssa toimiminen on yleensäkin ollut mutkatonta – ainakin meillä on ollut tämän kymmenen vuoden ajan, kun olemme yhteistyötä tehneet. Saimme harjoitusesityksistäkin hyvän palautteen. Paikallislehden edustajakin oli paikalla. Juteltiin hänen kanssaan meidänkin projektista.”

Työpajan loppukeskusteluissa keskusteltiin näytelmistä, joiden molempien aiheena oli kiusaaminen. Toisessa näytelmässä pipon omistaja kaivaa kassistaan muillekin pipot, ja ehkäisee näin pahaa mieltä. Ehkä pajan osallistajat eivät vielä ymmärrä yhdenvertaisuutta, kuten se OPSissa käsitetään, mutta he ovat taiteen keinoin ottaneet jo askeleen kohti sitä käytännössä.

Me työpajan toteuttajat edistimme omaa osaamistamme monitaiteisen työpajan suunnittelijoina ja toteuttajina. KoLin ja Haaga-Helia ammattikorkeakoulun Taidepedagogit -koulutus oli myös mainio tapa verkostoitua ja oppia parhaita käytäntöjä toisilta taideaineiden opettajilta.

Rita Dahl